

PRACOVNÍ PRÁVO

ČASOPIS PRO VÝKLAD PRACOVNÍCH A SOCIÁLNĚ
POJIŠŤOVACÍCH ZÁKONŮ.

DR. ANT. FAFL:

Jak přihlíží zákon o přímých daních k sociálním břemenům osob ve služebním poměru.

Vzhledem k povinnému sociálnímu pojištění osob ve služebním poměru jsou příspěvky, které platí tito poplatníci do sociálně pojišťovacích ústavů ve formě srážky s platu, nutnou součástí jejich výdajů u daně důchodové.

Jest tedy v zájmu těchto poplatníků, jak a pokud mohou tato vydání u daně důchodové uplatňovati.

Zásadní odpočitatelnost sociálních příspěvků u daně důchodové až do úhrnné výše Kč 2.000.— uznává zákon o př. d. čís. 76/1927 Sb. z. a n. v § 15, čís. 3, a v prov. nař. k němu (nařízení č. 175/1927 Sb. z. a n.), a to bez ohledu na to, zda jde o pojištění povinné či dobrovolné a bez ohledu na formu placení příspěvků.*)

Podle způsobu, jakým se pak přihlíží u daně důchodové zaměstnanců k vydáním na sociální břemena, nutno rozeznávati:

1. Zaměstnance, jimž se vyměřuje daň důchodová podle všeobec. ustanovení zákona o př. d. (§ 18), t. j. osoby s hrubými služebními požitky přes Kč 1.963.— při výplatě měsíční**) (resp. přes Kč 453.— při výplatě týdenní), které jsou povinny tyto požitky přiznávat. Při tom se předpokládá, že při eventuelním přerušení požitků obdrží tito poplatníci během roku alespoň Kč 10.044.— při výplatě měsíční (Kč 10.036.— při výplatě týdenní). (§§ 30, 35 až 37 zákona o př. d.)***)

*) Odčitatelné jsou tedy i prémie, placené jednou provždy, na př. při zakupu let (viz též Budw. 2683/04).

**) Kromě zvláštních, řídce se vyskytujících případů, uvedených v § 35, odst. 2., věta 3. zákona o př. d.

***) Tato hranice daněprostých požitků zvyšuje se postupně při aspoň třech a dalších pří-

Osobám těmto uznávají se vydání na sociální břemena spolu s ostatními vydáními, týkajícími se služebních požitků — (jejich příkladný výpočet viz v prov. nař. k § 11, odst. 2. cit. zákona) — paušálním odhadem 20% z prvních Kč 20.000.—, 10% z dalších Kč 30.000.— a 5% opět z dalších Kč 50.000.— hrubých služebních požitků. (§ 15, č. 1, lit. d) cit. zákona), a to ex offio. Vydání tato netřeba prokazovati, stačí předpoklad jejich existence, který je při aktivních služebních požitcích zpravidla dán. Nezbytnou podmínkou pro odečtení tohoto služebního paušálu jest ovšem především služební poměr, který musí býti v případech pochybnosti poplatníkem na výzvu prokázán. (Boh. 7035/34.)

Zákon však připouští odečísti tato vydání, převyšují-li zmíněný paušál, částkou skutečně vynaloženou. Pak ovšem průkaz výdajů jest nezbytný.

U sociálních břemen může nastati takový případ, když poplatníci jsou povinni platiti vysoké pojišťovací prémie.†)

2. Zaměstnance se služebními požitky pod Kč 1.963.— při výplatě měsíční, resp. pod Kč 453.— při výplatě týdenní, jimž se nevyměřuje daň podle všeobecných ustanovení zákona o př. d., takže služební požitky nemusí býti přiznávány.

U těchto osob bere se zřetel na všechna

slušnicích domácnosti, vypočtených taxativně v § 20 cit. z., a to až do výše Kč 23.556.— (§ 31 cit. z.).

†) § 15, čís. 3., věta 2. cit. z. připouští totiž odčitatelnost pojistných premií také přes výši Kč 2.000.—, byl-li poplatník podle zákona, stanov neb smlouvy povinen do pojišťovacího ústavu s tak vysokými premiiemi vstoupiti a takové prémie platiti (na př. vstoupil-li do podniku, kde je náhradní pensijní ústav).

vydání, týkající se služebního důchodu — tedy i na sociální příspěvky — zvláštní nízkou sazbou daně, sráženou jim z hrubých požitků podle ustanovení § 30 cit. zákona.

Avšak poplatníci tito mohou — zjistí-li se, že je to pro ně výhodnější — býti vyměřeni podle všeobecných ustanovení, podají-li však příznání spolu se žádostí, aby jim daň ze služebních požitků byla uložena v řádném vyměřovacím řízení. (§ 32, odst. 6. cit. zákona.) Pak platí pro ně to, co uvedeno výše sub 1.

Ke konci nutno se zmíniti o případech, kde zaměstnavatel hradí ze svého sociální příspěvky, připadající na zaměstnance (které měl tento hraditi srážkou se svého platu). Úprava těchto výdajů zaměstnancových znamená ve skutečnosti příjem, o který se jeho služební požitky zvyšují.

Otázkou je, zda k těmto sociálním příspěvkům lze přihlížeti také ve vydání, ačkoliv nebyly poplatníkem samým placeny, když na

druhé straně se mu započítávají do příjmů.

V tomto směru budiž uvedeno:

U osob, jimž se vyměřuje daň podle všeob. ustanovení zákona o př. d., přihlíží se k těmto vydáním odečtením služebního paušálu.††) Trvá-li poplatník na místo paušálního odhadu na odečtení skutečně vynaložených částek, je sice věc sporná, avšak vyměřovací úřady v praxi tyto příspěvky uznávají ve vydáních za odpočitatelná, per analogiam, jako u daně důchodové, placené zaměstnavatelem za zaměstnance ze svého. Jsou tedy sociální příspěvky položkami průběžnými, vyskytující se jak v příjmech, tak ve vydání.

U osob, jimž se nevyměřuje daň podle všeob. ustanovení zákona o př. d., je vzat zřetel na sociální příspěvky, hrazené zaměstnavatelem zvláštní nízkou daňovou sazbou, jak výše uvedeno — počítanou ovšem zde z požitků, zvýšených o úhradu příspěvkových vydání (prov. nař. k § 29, odst. 1. cit. zákona).

DRAM-

Vedoucí úředníci nemocenských pojišťoven.

Podle § 12 zákona č. 689/1920 příslušelo politickým úřadům II. stolice jmenovati vedoucí úředníky nemocenských pojišťoven. Jmenování mělo býti prováděno na návrh představenstva a na základě dobrého zdání dozorčího výboru.

Jiné úředníky přijímaly správní orgány nemocenských pojišťoven, a uvedený již předpis zákona stanovil pouze stručně, že placené úředníky je vzíti do přisáhy.

Zákonem č. 221/1924 bylo invalidní a starobní pojištění — podle anglického vzoru — spojeno organizačně s nemocenským pojištěním. Pro místní styk s pojištěnci nebyly zřízeny vlastní orgány Ústřední sociální pojišťovny, nýbrž existujícím již orgánům nemocenského pojištění (nemocen. pokladnám) byla uložena povinnost přijímatí přihlášky, odhlášky a ohlášky změn, vyměřovati a vymáhati pojistné, vykonávati pomocné služby při léčebné péči Ústř. soc. pojišť., obstarávati kontrolu pojištěnců a důchodců, vypláceti některé dávky a pod. Rozsah těchto povinností není přesně vymezen a Ústř. soc. pojišťovna může také svěřiti nemocenským pojišťovnám ještě úkony další.

Toto pověření nemocenských pojišťoven nepoměrně komplikovanější, obtížnější a ve svých důsledcích závažnější agendou invalidního a starobního pojištění, vyžádalo si jednak změny v organizační výstavbě, jednak toho, že Ústřední sociální pojišťovně musil být vyhrazen určitý vliv na správu pojišťoven.

Zákon č. 221/1924 vyhradil Ústřední sociál-

ní pojišťovně oprávnění, jmenovat pro nemocenských pojišťoven vedoucího úředníka (ředitele), pokladníka a hlavního účetního.

V důvodové zprávě k tomuto zákonu je zdůrazněno, že Ú. S. P. musí míti záruku, že její agenda bude obstarávána v jejím zájmu a v jejich intencích, a má proto podstatný zájem na tom, aby vedoucí úředníci nemoc. pojišťoven byli ustanovováni s hlediska povšechných potřeb a úkolů celostátního nositele pojištění a nebyli odvislí od případných partikulárních zájmů a vlivů, jež by se snad uplatňovaly u volených funkcionářů pojišťoven. Důvodová zpráva obsahuje také ohrazení proti event. námitkám, že oprávnění Ú. S. P. znamená omezení autonomie nemocenských pojišťoven: jmenování vedoucích úředníků budou prováděti správní orgány Ústř. soc. pojišťovny, takže nejde o byrokratické zasahování do dosavadní samosprávy, nýbrž o pouhé přenesení oprávnění s nižšího na vyšší autonomní orgán soc. pojištění.

Také v následujících novelách č. 184/1928 a 112/1934 byl zachován princip, že Ústřední sociální pojišťovna jmenuje za určitých podmínek přední úředníky nemocenských pojišť-

††) V případech, kde zaměstnanec měl právní nárok na úhradu těchto příspěvků, odčítá se služební paušál jak od hrubých služebních požitků, tak od této úhrady příspěvkových výdajů (tyto mají povahu příjmu podle § 11, odst. 1., č. 1). Hradí-li naproti tomu zaměstnavatel příspěvky jen dobrovolně, odčítá se služební paušál toliko od služebních požitků, nikoliv též od úhrady příspěvkových výdajů (tyto mají povahu příjmů podle § 11, odst. 1., č. 3. cit. zák.).